

בש"פ 702/23 - עבד אלמונע סאלצאנע נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 702/23

לפני: כבוד השופט י' כשר

המבקש: עבד אלמונעסאלצאנע

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר-שבע (כב' השופט ע' כהן) מיום 16.1.2023
בעמ"ת 32027-10-23

בשם המבקש: עו"ד יחיא סעאדה

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערר לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט ע' כהן), מיום 16.1.2023, ב-עמ"ת 32027-01-23.

2. ביום 2.1.2023 הוגש נגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירות של גידול, ייצור והכנת סמים מסוכנים לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), תשל"ג-1973 (להלן: הפקודה); החזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 10 רישא לפקודה; והחזקת חצרים להכנת סמים מסוכנים לפי סעיפים 9(א) ו-10 לפקודה. על פי עובדות כתב האישום, המבקש חפר פיר תת-קרקעי מתחת לסככת החציר הממוקמת במתחם ביתו, והקים במקום מעבדה לגידול סמים מסוג קנבוס. עד לתאריך 20.1.2022 גידל המבקש סם מסוכן במשקל נטו כולל של 14.8 ק"ג, וזאת ללא אישור או רישיון לכך.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים בעניינו. בדיונים שהתקיימו ביום 8.1.2023 וביום 11.1.2023 הסכים בא-כוח המבקש לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, וביקש להפנות את המבקש לתסקיר שירות מבחן לצורך בחינת שילובו במסגרת טיפולית סגורה במהלך המעצר.
4. ביום 11.1.2023 דחה בית משפט השלום (כב' השופט א' אמנו) את בקשת המבקש. בית משפט השלום עמד על כך שככלל, השלב הראוי לבחינת אפשרות שילובו של נאשם בהליך גמילה הוא בשלב גזירת העונש, בשונה משלב המעצר. בית המשפט בחן את עניינו של המבקש בהתאם לחריגים שנקבעו לכלל זה ב-בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (21.3.2011) (להלן: עניין סויסה), וקבע כי לא מתקיים בעניינו התנאי הראשון והמרכזי שנקבע באותו עניין – התחלת הליך גמילה בטרם המעצר. בנוסף, בית משפט השלום ציין כי המבקש בעל עבר פלילי, וכי מעיון בתיק החקירה עולה כי המוטיבציה שלו לשיתוף פעולה איננה גבוהה. עוד צוין כי לא הוצעה בעניינו כל חלופת מעצר אחרת. נוכח כל האמור, ובהתחשב בעומס הרובץ על שירות המבחן, בית המשפט דחה את בקשת המשיב לקבלת תסקיר מעצר והורה על מעצרו עד לתום ההליכים בעניינו.
5. המבקש הגיש ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי. ביום 16.1.2023 דחה בית המשפט המחוזי את עררו של המבקש. בית המשפט המחוזי פירט כי לא מתקיים בעניינו התנאי הראשון שנקבע בעניין סויסה, וכי אין מדובר במקרה חריג ונדיר בו ניתן לשקול שחרור לחלופה בהתקיים שני התנאים הנוספים שנקבעו באותו עניין. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי נוכח המיוחס למבקש, הוא אף אינו עומד בתנאי השלישי, לפיו יש בחלופה הטיפולית כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו.
- בתוך כך, בית המשפט המחוזי ציין כי הכלל בעבירות סמים שאינם לצריכה עצמית הוא מעצר עד תום ההליכים, וקבע כי לא מתקיימות בעניינו נסיבות חריגות אשר עשויות להצדיק סטייה מכלל זה. לצד זאת, נקבע כי: "ספק בעיני אם ה[מבקש] צולח את השלב הראשון במבחן הדו-שלבי, דהיינו נראה שגם אם לא הייתה מוצעת חלופה טיפולית אלא חלופת מעצר רגילה, מקומו של ה[מבקש] הוא במעצר עד תום ההליכים, אולם מאחר שחלופה כאמור לא הוצעה בבית משפט השלום, אם ירצה ה[מבקש], הוא רשאי להגיש בקשה לעיון חוזר, בכפוף לתנאי[ם] הקבועים בסעיף 52 לחוק המעצרים".
6. מכאן בקשת רשות הערר שבפניי. בבקשתו, מציין המבקש כי בהתאם להחלטת בית משפט זה בעניין סויסה, ניתן להורות על שחרור ממעצר לחלופת גמילה גם כאשר התנאי הראשון אינו מתקיים, כל עוד מתקיימים שני התנאים הנוספים – פוטנציאל הצלחה גבוה להליך הגמילה, ומתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם. המבקש סובר כי החלטת בית המשפט המחוזי הדוחה את בקשתו לקבלת תסקיר חוסמת את דרכו להיכנס בגדרם של החריגים הללו, ומדגיש כי מעצר עד תום ההליכים טרם קבלת תסקיר מעצר הוא צעד קיצוני השמור למקרים חריגים. עוד מוסיף המבקש וטוען כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל לכך שוויתר על כל אפשרות לבחינת חלופת מעצר "רגילה".
- נוכח האמור, טוען המבקש כי בקשתו מעוררת שתי שאלות עקרוניות: האם ניתן ליישם את שנקבע בהחלטת בית משפט זה בעניין סויסה, לרבות החריגים לה, אך ורק בהסתמך על כתב האישום מבלי להזדקק לתסקיר מבחן; והשנייה לעניין אפשרות שחרורם של נאשמים בעבירות גידול סמים לחלופת מעצר.

7. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, מצאתי כי דינה להידחות אף ללא צורך בתגובה.

עמוד 2

הלכה היא כי רשות לערור ב-"גלגול שלישי" תינתן במשורה, כאשר הבקשה מעוררת שאלה משפטיות בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים, או בהתקיים נסיבות פרטניות חריגות המצדיקות זאת (ראו, למשל: בש"פ 1258/23 שבו נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (14.2.2023)).

המקרה דנן אינו עומד באמות מידה האמורות. חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו נופך עקרוני, הרי שבקשתו עוסקת בעניינו הפרטני ובנסיבותיו הספציפיות, והיא אינה מגלה נסיבות חריגות המצדיקות התערבות. די בכך כדי לדחות את הבקשה.

8. למעלה מן הצורך, אוסיף כי לא מצאתי פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי אף לגופו של עניין. כפי שנקבע בעבר בפסיקת בית משפט זה, לבית המשפט נתון שיקול דעת האם להורות על הזמנת תסקיר מעצר (בש"פ 27/15 יונס נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.1.2015)), והוא רשאי להורות על מעצר עד תום ההליכים גם ללא צורך בתסקיר. כך, למשל, במקרים בהם בית המשפט סובר כי נשקפת מסוכנות רבה מהנאשם, שאינה ניתנת לאיון באמצעות חלופת מעצר; או כאשר נסיבות העניין אינן מאפשרות ליתן אמון בו לצורך בחינת חלופה (בש"פ 7220/20 אבו עסא נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (27.10.2020)).

דברים אלו נפסקו לעניין החלטה על מעצר עד תום ההליכים, ולדעתי הינם יפים, בבחינת קל וחומר, גם כאשר עסקין בתסקיר שנועד לבחינת חלופת מעצר טיפולית. זאת, בשים לב לכך ששליחה לחלופה מסוג זה מהווה, כאמור, חריג לכלל; ובהתחשב בכך ששליחה לחלופה מסוג זה בלי שהנאשם החל בהליך גמילה קודם למעצרו, נחשבת ל-'חריג לחריג' (ראו: בש"פ 4621/22 אלעס נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (2.8.2022)).

בענייננו, הערכאות קמא סברו כי מסוכנותו של המבקש, כפי שהיא נלמדת מכתב האישום; עברו הפלילי; וחוסר שיתוף הפעולה שהפגין מעידים על כך שאינו עומד בתנאים לקיומו של החריג לחריג, וזאת אף מבלי להזדקק לתסקיר מבחן. במסקנה זו לא מצאתי מקום להתערב.

יחד עם זאת, אציין כי מהחלטתו של בית המשפט המחוזי עולה כי אין בדבריו כדי לחסום את דרכו של המבקש להגיש בקשה לעיון חוזר ולהציע חלופת מעצר "רגילה", וחזקה על בית המשפט שיבחן בקשה כזו לגופה (לרבות לעניין הצורך או היעדר הצורך בתסקיר מבחן), ככל שתוגש. יחד עם זאת, יובהר כי אין בדברים אלו כדי לכבול את שיקול דעתה של הערכאה הדיונית או להביע עמדה לגוף הדברים.

סוף דבר: הבקשה נדחת.

ניתנה היום, כ"ה בשבט התשפ"ג (16.2.2023).

ש ו פ ט

עמוד 3

